

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 16.06.2025
Sayı: 119

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. 30/05/2025

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 18-6-2025	Esas No: 2/3164

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIĞI
17 Haziran 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
17 Haziran 2025
No: 1645930

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de yüz binlerce esnaf ve sanatkâr, uzun yıllardır çözülemeyen yapısal bir sosyal güvenlik sorununun mağdurudur. Bu kişiler; vergi mükellefi olmuş, esnaf siciline ya da meslek odalarına kayıt yaptırmış, Devlete karşı yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirmiştir.

Ancak kamu idaresinin ihmali nedeniyle sosyal güvenlik sistemine resen tescil edilmeyerek sistemin dışında bırakılmışlardır. Bu durum yalnızca teknik bir aksaklık değil, çok boyutlu ve derin bir adalet sorunudur.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 1 Ekim 2008 tarihinde yürürlüğe girmesinden önce ve sonra yaşanan uygulama ayrılıkları, on binlerce esnaf için kalıcı hak kayıplarına neden olmuştur. Bu kişiler, sosyal güvenlik kapsamına alınmadıkları için emeklilik haklarından mahrum kalmış, sağlık hizmetlerine erişememiş ve yaşlılıklarında sosyal koruma şemsiyesinden uzak bırakılmıştır. Devletin açık yükümlülüğü olan resen tescil işlemleri gerçekleştirilmemiş; sicil numaraları iptal edilmiş, geçmişe dönük prim günleri ise ihya hakkı tanınmamıştır.

Bu noktada unutulmaması gereken husus, söz konusu bireylerin sistemden kaçınmadığıdır. Aksine, Devletin çizdiği yasal çerçeveye sadakatle uymuş, kayıtlı ekonomi içinde yer almış, vergisini ödemiş, sicilini tutturmuş ve mesleğini yasal zeminlerde icra etmiştir.

Ancak Devlet, Vatandaş yükümlülüklerini yerine getirirken izlerken, kendi yükümlülüklerini yerine getirmeyerek bu Vatandaşları görmezden gelmiştir. Sonrasında ise “bağlı değilsiniz” denilerek hak talepleri reddedilmiş, sorumluluğun faturası Vatandaşa kesilmiştir. Bu yaklaşım ne Sosyal Hukuk Devleti ilkesiyle bağdaşır ne de Anayasal Adalet anlayışıyla.

Anayasa’nın 2. maddesi, Türkiye Cumhuriyeti’nin Demokratik, Laik ve Sosyal bir Hukuk devleti olduğunu ifade etmektedir. Sosyal Devlet ilkesi, yalnızca ekonomik refahın değil, toplumsal eşitliğin, korunmanın ve fırsat eşitliğinin de güvencesidir. 60. madde ise herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğunu açıkça ortaya koyar. Bu hak, yalnızca kayıtlı olanlara değil, kaydın yapılması idari bir görev olduğu hâllerde, bu görev yerine getirilmemiş olsa dahi, hakkın mahiyetinden kaynaklı olarak koruma altındadır. Anayasa Mahkemesi’nin 2011 yılında verdiği karar da Devletin yükümlülüklerini ihmal ettiği durumlarda Vatandaşın hak kaybına uğrayamayacağını, sosyal güvenlik hakkının idarenin ihmaliyle bertaraf edilemeyeceğini açıkça ortaya koymuştur.

Tüm bu anayasal temeller ışığında, bugün geline nokta on binlerce esnaf, hayatını vergi ödeyerek, sicil tutarak ve mesleğini dürüstçe icra ederek geçirmiş olmasına rağmen, emekli olamamakta, sağlık hizmetlerine ulaşamamakta ve yaşlılığını maddi yoksunluk içinde sürdürmek zorunda kalmaktadır.

Bu durum yalnızca bireysel bir mağduriyet değil, toplumsal adalet duygusunu da zedeleyen yapısal bir çarpıklıktır. “Devlet Vatandaşa borcunu ödememiştir” gerçeği ortadadır.

Bu nedenle yapılması gereken, teknik bir düzenlemeden öte, adaletin gecikmiş bir biçimde tecelli etmesidir. Bu kişilere yönelik olarak 20 Nisan 1982 tarihinden itibaren vergi kaydı ya da meslek odası sicili bulunan tüm esnafa BAĞ-KUR tescil hakkı tanınmalı, sicil numaraları yeniden tesis edilmeli, prim borçları yapılandırılmalı ve dileyenler için geçmiş prim günlerini ihya etme imkânı sağlanmalıdır.

Bu teklif yalnızca bir düzenleme değil, aynı zamanda geçmişte yarım bırakılmış bir kamu sözleşmesinin tamamlanmasıdır. Vatandaş ile Devlet arasında güvenin yeniden tesis edilmesidir. Bu düzenleme ile bir yandan anayasal hak yerine getirilmiş olacak, diğer yandan Sosyal Devlet ilkesi somut bir kazanıma dönüşecektir.

Adalet, zamanında yapılmadığında eksiktir. Ancak hiçbir zaman geç değildir. Şimdi yapılması gereken, bu gecikmiş adaleti tesis ederek sosyal güvenlik sisteminde yıllardır unutulmuş bu insanların haklarını iade etmektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Vergi kaydı olduğu hâlde BAĞ-KUR (4/b kapsamında) sigortalılığı geçmişte resen başlatılmamış esnafa, geçmişe dönük borçlanma ve prim ödeme imkânı getirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- Bu Kanunun 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi haricinde diğer alt bentlerine göre sigortalı olma niteliği taşıdıkları halde bu Kanunun yürürlük tarihine kadar kayıt ve tescillerini yaptırmayanların sigortalılık hak ve yükümlülükleri bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren başlar. Kanunun 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine göre sigortalı sayılanların hak ve yükümlülükleri ise 7’nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre başlar.

Ancak, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) ve (3) numaralı alt bentlerine göre sigortalı sayılanlardan bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren sigortalılıkları başlatılanların, vergi kayıtlarının belgelenmesi kaydıyla bu Kanunun yürürlük tarihi ile 20/4/1982 tarihi arasında geçen sürelerle ilişkin olarak sigortalının bu madde değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içinde talepte bulunması halinde, vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı için 80 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendine göre talep tarihindeki prime esas kazancının % 32’si üzerinden borçlanma tutarı hesaplanır ve sigortalıya tebliğ edilir. Sigortalının kendisine tebliğ edilen borçlanma tutarının tamamını tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içinde peşin olarak veya bu Kanunun 89 uncu maddesi çerçevesinde hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte en fazla 36 ay içinde ödemesi halinde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Sigortalıya tebliğ edilen borç tutarının bu süre içerisinde tam olarak ödenmemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve ödenen tutar bu Kanunun 89 uncu maddesine göre iade edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 1479 sayılı Kanunun 53’üncü maddesi gereğince 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre başlatılmış bulunulan icra takipleri anılan Kanun hükümlerine göre takip edilir ve sonuçlandırılır.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.